

Bijdragen en mededelingen van de Nederlandse Vereniging van Boseigenaren

BOSINRICHTING EN BOSSTATISTIEK
[61 : 905]

De bosinrichting, die het opstellen van bosbedrijfsplannen voor een langjarige periode beoogt, wordt in ons land eerst sedert een vijftiental jaren in de praktijk als een noodzakelijk onderdeel van de bedrijfsvoering erkend. Vóór de tweede wereldoorlog kenden we slechts in enkele grote bosbedrijven, voornamelijk voor de staatsboswachterijen, een bedrijfsplan. Naar de toestand in 1957 is het zo, dat in de bosbedrijven van 250—1000 ha en groter, in ruim 50 % der gevallen met een bedrijfsplan wordt gewerkt. In kleine bedrijven, waar de betekenis van een bedrijfsplan nog slechts incidenteel wordt erkend, is dit percentage uiteraard veel geringer.

Wat beoogt nu zulk een plan?

In de eerste plaats omvat een bos bedrijfsplan een inventarisatie met een kaart, waarbij het onoverzichtelijke bedrijf wordt ontleed in vakken en afdelingen, die als eenheden voor de bedrijfsvoering van betekenis zijn. De gegevens van deze onderdelen worden in tabellen en grafieken systematisch gerangschikt naar houtsoort, leeftijd, groeiklasse e.d. Op deze wijze wordt inzicht verkregen in de samenstelling van het bosbezit. Nadat men zich omtrent het bedrijfsdoel een vastomlijnd beeld heeft ontworpen, dat veelal een synthese is van economische en ideële doelstellingen, komt men tot het voornaamste onderdeel van het bedrijfsplan, de beheersregeling. Deze omvat in grote lijnen de regeling van het beheer en van de duurzame productie van het bedrijf, waarbij wordt gestreefd naar een optimale toestand, die als einddoel voor ogen staat. Hierbij wordt een raming gegeven van de houtopbrengsten uit eindkap en dunning, terwijl de omvang van de werkzaamheden blijkt uit het kap-, hervormings- en cultuurplan.

Na afloop van de bedrijfsperiode worden de uitgevoerde maatregelen vergeleken met de plannen en wordt vastgesteld in hoeverre en door welke oorzaken de uitvoering afwijkt van de in het plan uitgewerkte richtlijnen. Hiermede is het bedrijfsplan niet alleen het richtsnoer maar ook het geweten van het bosbedrijf geworden.

Het boekje „Richtlijnen voor de bedrijfsregeling van bosbezit in Nederland”, in 1958 samengesteld door een commissie van de Nederlandse Bosbouw Vereniging, biedt belangstellenden een leidraad voor de werkwijze bij de opstelling van een bosbedrijfsplan ¹⁾.

¹⁾ Verkrijgbaar door gireren van f 4,50 op postrekening 904161 ten name van de „Secretaris Commissie Candidaat Houtvesters” kantoor Wageningen (Generaal Foulkesweg 64).

Ten behoeve van de Nederlandse bosstatistiek worden alle houtopstanden, ook voor zover deze als afzonderlijk gelegen boscomplexen groter zijn dan 0,5 ha opgenomen. Hiertoe wordt het land verdeeld in acht bosgebieden: het noordoostelijk bosgebied, het oostelijk bosgebied, de Veluwe, de Utrechtse Heuvelrug en het Gooi, het zuidelijk bosgebied, Zuid-Limburg, het kustgebied en het restgebied. Bovendien worden de weg- en grensbeplantingen door middel van steekproeven opgenomen.

De bij de opnamen verkregen gegevens van de opstanden worden verwerkt tot statistische overzichten, die door het Centraal Bureau voor de Statistiek in samenwerking met het Staatsbosbeheer per bosgebied worden gepubliceerd in de reeks „De Nederlandse bosstatistiek”.

De opname van de Utrechtse Heuvelrug en het Gooi vond plaats in 1952-1953 (deel 1), van de Veluwe in 1953-1955 (deel 2), van het noordoostelijkbosgebied in 1956-1958 (deel 3), terwijl thans de opneming van het zuidelijk bosgebied gaande is (1958-1960)²⁾.

Deze statistische gegevens verschaffen inzicht in de samenstelling van het gehele Nederlandse bos, zulks vooral ten gunste van het algemeen bosbeleid. Daarenboven worden gedetailleerde gegevens door de directeur van het Staatsbosbeheer aan boscijgenaren op verzoek verstrekt tegen een geringe vergoeding (f 1,— per ha bos). Deze betreffen houtsoort, leeftijd en verschillende houtmeetkundige alsmede bodemkundige gegevens. Het is duidelijk dat hiermede voor ieder bosbezit aan een zekere behoefte tot inzicht wordt voldaan. Met deze gegevens wordt een belangrijke grondslag gelegd voor een beheers- of bedrijfsplan. Een aanvullende opname zal nodig zijn om tot een bedrijfskaart en beheersregeling te geraken.

²⁾ De verschenen delen zijn verkrijgbaar door gireren van achtereenvolgens f 4,50, f 3,60 en f 3,95 op postrekening 57071 van de Uitgevers Mij. W. de Haan te Zeist (Zinendorflaan 3).

Uit de historie

GOEDE HERKOMSTEN

Ontleend aan een personeelsbeoordelings-overzicht van 1812:

„*C. Willem Becking*, Holtdrost van den Schuilenburg, wonende te Keppel, tractement f 120 's jaars. Is 66 jaar oud en van een zeer goed Comportement, en tot het aanleggen van Houtgewassen zeer geschikt.

Dirk A. Becking, Holtdrost te Varsseveld, tractement f 408 's jaars. Is 58 Jaar oud en zoo men wel meend geïnformeerd te zijn van een braaf gedrag.”

(Algemeen Rijksarchief, Den Haag, IIe Afd., Inv. no 25, Jacht en Visserij 1807—1813, bundel 70).